

fuiſſet de me? Non reſpondebo ergo melius
deinceps tantæ bonitati tuæ; &c.

CONSIDERATIO VI.

De Longanimitate DEI.

Hæc elucet ex eo 1. Quod licet of-
ſenſus, tam diu toleret injuriam.
2. Differat pœnam. 3. Continuet
benevolentiam.

*P. I. ELucet ex eo, quod offenſus toleret in-
jurians. Si attonitos nos tenent Dei
omnipotentia, miſericordia, bonitas, cete-
ræque in eo perfectiones, quid de ejus Lon-
ganimitate judicabimus, quæ, (niſi omnes
& ſingulæ infinitæ eſſent) ceteras videri poſ-
ſet excedere? Ut enim omnipotentia creatu-
ras e nihilo extrahat, nullo labore, nulla ſui
victoria, ſolo opus eſt Divinæ voluntatis an-
nuntio: *Dixit & facta ſunt, mandavit & crea-
ta ſunt.* Pl. 148. Ut miſericordiam ſuam no-
bis exhibeat, ipſa miſeria noſtra, ipſæ lacry-
mæ ac pœnitentia cordis contriti quodam-
modo ſufficiunt; cum facile emolliatur cor
patris, dum filium ſupplicem ad pedes ſuos
provolatum cernit. Ut bonitatem ſuam*

mundo manifestam faciat, propria naturæ suæ inclinatione movetur; cum omne bonum sit communicativum sui; At ut toleret patienter peccatorem sibi diu multumque insultantem, se ipsum quodammodo vincat necesse est. Videt Deus proteri supremam ac inviolabilem authoritatem suam; videt ferri a se leges, sed eas prohibitu violari; intentari minas, sed proterve rideri; offerri gratias, sed propudiose contemni. Videt perfidiam illam, qua vilissima creatura se palam declarat contra suum creatorem; rebellionem illam, quam abjectissimum mancipium movet unico & supremo domino suo; extremam ingratitude, qua refractarius filius conspirat contra amantissimum parentem. Videt nec præsentiam suæ majestatis, nec magnitudinem bonitatis, nec abundantiam liberalitatis, nec curam & amorem paternæ providentiæ, nec amabilitatem suæ pulchritudinis, nec infinitam dignitatem suæ essentiæ in perverso corde peccatoris tanti valere, ut eum a peccato abstetere aut revocare possint. Quis proin non crederet infelicem hunc partem peccatoris, statim atque in lucem editur, veluti in cunis a Deo suffocandum, & in impium ejus parentem justissimam ejus

iram deservituram? Sed O admirabilis Dei patientia! videt, & oculis ejus constanter b-
 versatur monstrum illud hominis, in quo nec
 vestigium humanitatis, obedientie, submis-
 sionis, reverentiae, gratitudinis; & tamen
 patienter sustinet. Commovetur equidem
 justa ejus indignatio, suscitatur velut bilis in
 corde ejus, accenditur odium, exarsit ze-
 lus gloriae tam enormiter laesae; sed frustra;
 praevalet his omnibus invicta ejus patientia,
 nec tam attendit, quid tuendae integritati
 gloriae suae conveniat, nec quid exigat infinita
 dignitas suae majestatis; quam potius, quid
 placeat super omnia amabili suae bonitati. Ma-
 vult patienter ferre injurias, quam proprium
 vindicare honorem. Mavult vinci quodam-
 modo, quam vincere; cadere laesus,
 quam opprimere laedentem, sustinens, ut lo-
 quitur Apostolus ad Rom. 9. vasa irae in mul-
 ta patientia. Nonne tam admirabilis patien-
 tia mera abundantia, merus excessus est Di-
 vine clementiae ac misericordiae? Verum O
 amantissime Deus! postpone ergo, si ita loqui
 fas est, semel iterumque honorem tuum ho-
 minis malitiae & injuria; at quid hinc tua in-
 dulgentia proficies? Nonne eandem miseri-
 cordiam exhibuisti mihi? An sanavit impieta-

tem

tem meam patientia tua? Nonne ea neglecta multiplicavi indies peccata mea, addens scelera sceleribus, quasi expugnare studuifsem patientiam tuam, & vel invitam agere in furorem? Nonne melius consultum fuisset magnitudini ac dignitati tuæ, si non pepercisset mihi oculus tuus? Num cum Pharaone aggravare & indurare ausus fuifsem cor meum, & denuo insurgere adversum te? Sed o longanimitas Dei mei! quo usque non progressa fuisti? Multiplicabam ego peccata, & tu multiplicabas patientiam: augebam ego eorum numerum, & tu augebas numerum misericordiarum tuarum; ita ut patientia tua veluti certaret cum mea malitia, imo de scelerum meorum numero ac gravitate triumpharet. Itane Deus meus multiplicasti super me misericordias tuas, cum multiplicare debuisses indignationem tuam? Non satis tibi fuit dissimulare semel iterumque, sed dissimulasti millies & millies; non satis fuit uno alterove anno patientiam habere mecum, sed annis jam pluribus expectasti me; idque licet videres me consensescere in malitia, & perversitate cordis mei, ac diuturna expectatione tua nihilo fieri meliorem? Ausimne ultra dicere cum Evangelico illo debitore (nisi impudens esse

velim) *Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi*, Math. 18. Nonne satis patientiæ ostendisti mihi, tam diu, & prope ad canos meos, dissimulans debita mea, ita prodolor! jam tum aucta, ut in immensum excreverint, quin parem me agnoscam solvendo? &c. Ah misericordia Domini, quia non sum consumptus! Thren. 3. &c.

P. 2. *Quod differat pœnam*. Et si bonitas Dei summa sit, excedens omnes cogitationes nostras; nonne justitia saltem compellet quodammodo, & adiget Deum ad sumendam vindictam de tot injuriis, tanta protervia in sui contemptum continuatis, maxime cum Deus una ex parte tam implacabili odio feratur in peccatum etiam unicũ, ut nihil magis odisse possit? ex altera autem paratam semper habeat omnipotentiam, justitiæ suæ executricem, ad sumendam justam ultionem de inimicis suis, & vindicandas injurias sibi irrogatas? An defunt ei fulmina, quæ in caput impiorum vibret? An ignes, quos e caelo aut abyſso terræ evocet ad involendos peccatores? An tartara, in quæ rebelles vivos precipitet? Cur igitur adeo ad puniendum tarda est justitia, cujus proprium officium est in scelera & scelerum authores animadvertere,

ne impunitate malorum augeatur & invalescat perditorum hominum insolentia? Quid cohibeat manum omnipotentis & iram Dei, ne feriat, cum ejus virtuti & efficaciam nemo resistere possit? cui præterea bono talis indulgentia? Nonne ea animatus peccator, sibi persuadere possit, aut Deum ignorare delicta, aut debiliorem esse, quam ut se vindicare possit? Et nonne re ipsa in malitia sua magis, magisque confirmatur, si advertat se nemine contradicente, minus vindicante, liberrime agere posse, quidquid demum voluerit? O quot motiva Deo suffragantia, ut longanimem patientiam abruptat, cursumque relinquat justitiæ! cur ergo in inveterato malorum non impletur illud, Luc. 13. *Succide illam, ut quid etiam terram occupat?* An enim minus tolerabile sit, arborem nullos proferre fructus, quam proferre malos, imo pessimos, Deo & sanctis ejus execrabiles? Si singula hujusmodi perverſi peccata velut totidem voces sunt, vindictam e cælo clamantes, quo clamore ergo non personabunt aures divinæ, dum indies, & prope in momenta scelera coacervantur, Deumque magis magisque irritant & exasperant? Nullusne ergo superest aut in cælo Angelus, qui divini honoris rationem

tionem habeat; aut in inferno diabolus, utpote Divinae justitiæ minister, qui vindicis partes in se suscipiat? Certe ne Rex quidem terrenus gravi injuria afficitur a subdito, quin statim currant lictores, & læsæ majestatis reum ad commerita supplicia abiciant; solus ergo Deus tot annis, tam frivole, tam enormiter, tam impudenter, a vilissimo homuncione tractetur, quin saltem ipsamet Divina justitia se commoveat, sibi ipsi satisfactionem procuret, suæque consulat dignitati? Sane dum filius Dei unigenitus, in quo sibi Pater bene complacuit, agnus absque macula, innocens, impollutus, & segregatus a peccatoribus, solam formam peccatoris suscipit; Divina justitia velut moræ impatiens, jam in ipso flore ætatis terribilem vindictam suam in eum exonerat, & peccator tot sceleribus per omnem vitam infamis, canos suos cum pace ad tumulum deducat? Ah mi Deus! cum hæc omnia diligentius perpendo, nonne videri debes vim quandam severissimæ justitiæ tuæ inferre, & veluti exarmare omnipotens brachium tuum, ne in inimicos gloriæ tuæ profundat justissimam iram tuam? Quis alius præter te solum, qui tantam cum hostibus tam capitalibus possit habere patientiam? An
 queri

queri jure potuissem, si cum rebellibus Angelis post primum admissum peccatum, tua me justitia oppressisset? Si non dedisses locum infinitæ patientiæ & misericordiæ tuæ, nonne exaltasses in me, & splendidiorē effecisses justitiā tuā, non minus adorandā ac prædicandā? Nonne simul impedivisses infinitas injurias, a me tibi illatas, finemque simul accepisset peccatum: cumque ego in meam ultro ruerem perditionem, nonne condescendendo voluntati meæ, fecisses, quod mea urgebat malitia, tua vero jure postulabat justitia? At quam longe mitiora fuerunt tua de me consilia? Cum & mihi, & tibi vellem pessime, tu bene voluisti mihi, nec patientia tua infinita fatigata fuit, quin me etiam immerentem, imo nolentem sustineret ac conservaret. Ausimne unquam tecum expostulare, quod mihi non reliqueris tempus circumspiciendi me, ponderandi infelicitatem status mei, & redeundi ad te per pœnitentiam? Vere perditio mea ex me, si tam longanimi patientia tua non sanaveris me. An ultra ea abutar, ad offendendam bonitatem tuam? Ah converte me Domine, & converte ad te! &c.

P. 3. *Quod continnes benevolentiam. Videri
posset*

posset exhausta Dei bonitas in diuturna illa
 & incomprehensibili patientia ipsius, qua
 peccatorem, licet indignissimum, non tan-
 tum tam diu tolerat, quin suo in ipsum jure
 (quemadmodum posset) utatur; sed etiam
 plane impune sustinet, quin poenam justissi-
 me commeritam infligat; sed nec hic sistit
 longanimis ipsius benignitas, & benignissima
 longanimitas. Insuper (quod mirere) eum
 ipsum, a quo obruitur injuriis, obruit ipse be-
 neficiis; tamque indulgenter ac benigne cum
 eo agit, ut videri possit amicus, non hostis.
 Vult ut elementa omnia quotidie ipsi, uti ce-
 teris seruiant, de necessariis paterne ipsi pro-
 videt, innumeras alit creaturas, veluti to-
 tidem famulos, qui ad ejus obsequium præ-
 sto sint, ipsum nutriant, vestiunt, foveant,
 calefaciant, refrigerent, illi laborent, imo
 sensus ejus omnes demulceant & oblectent.
 His addit corporis sanitatem, membrorum
 integritatem, virium constantiam, vigorem
 & vivacitatem sensuum, ac ne cumulo do-
 norum suorum quid desit, non raro multos
 vitæ annos sanos & incolumes, divitias, dig-
 nitates, æstimationem, splendorem, glo-
 riam; ut etiam profusior in eos videri possit,
 quam in dilectos sibi filios, quos frequenter
 casti-

castigat, humiliat, & affligit, cum tamen ipsi utpote obedientes, seque humiliantes sub potenti manu ejus, potius mereantur favores celestes, quam ejusmodi contumaces & protervi, immortui & consepulti in peccatis, ipsaque vita sua effreni nomen Dei blasphemantes. Verum o profunditas judiciorum Dei, simulque infinitæ misericordiæ ipsius, quæ non lassatur, etiam postquam peccator lassatus est in via iniquitatis! Adhuc ad misericordiam se Deus demittit, & prævenit peccatorem, querens illum ad se trahere in vinculis charitatis; pulsat ad ostium duri cordis, cum sponso in canticis petens sibi aperiri, & in illud intromitti; vellicat ejus aures identidem illum objurgando, quod audire renuat vocem paterne invitantem: reducit illi frequenter in memoriam enormitatem ac numerum peccatorum suorum, petens, ut aliquando tandem se respiciat, videatque immane baratrum, in quod se præcipitavit: e Lethargo quodammodo illum excitat per frequentes inspirationes; quibus eum hortatur, ut vincula pravæ consuetudinis disrumpat, & infami commercio cum mundo, carne, & dæmone renunciet, seque in brachia paternæ suæ clementiæ filiali & tenera cum fidu-

cia

cia conjiciat ; verbo nihil intentatum relinquit , ut aberrantem , suique ac Dei oblitum , ad sanio rem mentem revocet ; hoc uno gaudens , si in præmium diuturnæ patientiæ & laboris sui animam infelicis illius lucretur , sibi que devinciat . Possentne aut quisquam pro Deo , aut Deus pro semetipso , si naturali sua felicitate excidisset , plus aliquid præstare ad eam recuperandam , quam faciat Deus pro peccatore ; cum omnes artes , omnes vires quasi exhauriat in eo ad frugem reducendo ; omnem charitatem impendat in eo sibi reconciliando ; omnes vias perterret in eo reducendo ; omnesque occasiones capret in ejus cor penetrandi , inque ejus benevolentiam sese insinuandi ? O Deus meus ! Quod innumeris aliis præstitisti , nonne infelix ego peccator sæpissime expertus sum , & indies experior , audiens identidem , sonitum , pedum tuorum me insequentium , strepitum quoque pulsantis ad ostium cordis mei , magna que voce in clamantis ; *Revertere ad me , & ego suscipiam te* ? Jerem. I. Sed quid te movere potuit , ut post tot scelera ex mea , tot gratias ex tua parte , post tantam patientiam tuam , meam contra obstinationem & contumaciam , post infinita beneficia tua , meam vero perpetuam

in-

ingratitude ad huc dignatus fueris, & digneris, me tam sollicitè querere, tam benevole vocare, tam paterne sollicitare, ut revertar ad te: quid, inquam, movere te potuit, nisi inaudita patientia tua, ineffabilis & nimia bonitas tua? Certe vix Nabal inhumano aliquo responso, Davidem offenderat, cum hic (licet cetera Princeps mitissimus) statim in viam se dedit, ut totam ejus domum funditus excinderet. Et tu mi Deus! licet gravissime offensus, non solum vindictam non spirasti, sed usque adeo tanta charitate, totque beneficiis me obrui; ut ne ab amico, ne dicam irato & offenso, tantam benevolentiam expectare potuissem. Nonne vel hoc solum oculos meos in lacrymas, cor in genitus & suspiria solvere deberet? O quis cor meum dolore transfiget, quod tam amabili patri illud tam diu occluserim? *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum*, Jerem. 9. Ut plorem die ac nocte impudentiam & ingratitude meam? &c.

